

УДК 657.37
JEL Classification: M 410

Макаренко В.Ю.,
аспірант* кафедри обліку і бізнес-консалтингу,
Харківський національний економічний
університет ім. Семена Кузнеця

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: ЗАСАДНИЧІ ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ВИЗНАЧЕННЯ

Makarenko V.Yu.,
postgraduate student at the department
of accounting and business consulting,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

INTEGRATED ACCOUNTING OF ENTERPRISES: FUNDAMENTAL CONCEPTUAL AND TERMINOLOGICAL DEFINITIONS

Постановка проблеми. Імплементация інтегрованої звітності вітчизняними підприємствами на сьогодні є дієвим інструментом, здатним підвищити інвестиційну привабливість бізнесу України, побудованого у векторі соціальної відповідальності, екологічної безпеки та економічного зростання. Проте, оскільки ідея інтегрованої звітності є достатньо новою не тільки для економіки України, а й у рамках світової економіки в цілому, наразі існує проблема розмежування інтегрованої звітності та інтегрованого звіту.

Однією з головних перешкод на шляху до впровадження підприємствами України практики формування інтегрованої звітності є необхідність подолання проблеми термінологічної розбіжності в наповненні понять «інтегрована звітність» та «інтегрований звіт», що підтверджує актуальність теми статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок до теоретичного та методичного обґрунтування питань, пов'язаних з понятійно-термінологічним базисом Міжнародного стандарту інтегрованої звітності складають праці Н. Єршової, М. Корягіна, О. Нестеренко, А. Крутової, Р. Кузіної, Р. Костирко, П. Куцика, О. Лаговської, Н. Лаханової, В. Максимової, Т. Маркелової, М. Проданчука, С. Тимофеевої, К. Безверхого, І. Макаренко, Н. Малиновської та інших. Зазначені дослідники провели критичний аналіз дефініцій «інтегрована звітність» та «інтегрований звіт», в контексті Міжнародного стандарту інтегрованої звітності (МСІЗ).

Дослідженням встановлено, що існують невирішені теоретичні проблеми, пов'язані зі складністю визначення цих термінів та понятійним відокремленням їх одне від одного. Це пов'язано з тим, що на практиці ці поняття ототожнюються, що часто призводить до неповного та неточного розуміння їх економічного змісту. Враховуючи викладене, існує проблема в уточненні сутності понять «інтегрована звітність» та «інтегрований звіт».

Постановка завдання. Метою статті є окреслення засадничих понятійно-термінологічних визначень, які складають основу категоріального апарату інтегрованої звітності. Для досягнення мети було поставлено наступні завдання: уточнено понятійно-категоріальний апарат щодо сутнісного наповнення визначень «інтегрована звітність» та «інтегрований звіт»; виділено тенденцію до нерозмежування понять інтегрованого звіту та інтегрованої звітності серед вчених.

Виклад основного матеріалу дослідження. Першим кроком для наукового обґрунтування структури та показників інтегрованої звітності є унормування понятійного апарату інтегрованої звітності [1].

Особливу увагу в цьому контексті визначення сутності інтегрованої звітності варто приділити розмежуванню понять «звітність» та «звіт» в контексті Міжнародного стандарту інтегрованої звітності.

Відповідно до МСІЗ інтегрована звітність це процес, заснований на інтегрованому мисленні, внаслідок якого створюється періодичний інтегрований звіт організації про створення вартості протягом довгого часу і пов'язані з ним документи, які стосуються аспектів створення вартості [2]. Тобто стандарт робить акцент на тому, що інтегрована звітність це процес.

Інтегрований звіт за МСІЗ це коротка інформація про те, як стратегія, управління, результати діяльності та перспективи організації в контексті зовнішнього середовища ведуть до створення вартості протягом короткострокового, середньострокового і довгострокового періоду [2]. Натомість

* Науковий керівник: Пилипенко А.А. – д.е.н., проф.

варто відзначити, що праці більшості вітчизняних за кордонних науковців присвячені пошуку адекватного та всеохоплюючого поняття інтегрованої звітності. Більш того, в більшості випадків у науковій літературі не виділяють окремо поняття «інтегрована звітність» та «інтегрований звіт», тобто ці поняття ототожені. Однак, серед науковців немає однозначної думки щодо того, що собою представляє інтегрована звітність (табл. 1).

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «інтегрована звітність»

№ з/п	Автор (автори)	Визначення поняття «інтегрована звітність»
1	2	3
1	Гриценко О.	Інтегрована звітність – це поєднання елементів як фінансової так і нефінансової звітності підприємств.
2	Бочуля Т.	Інтегрована звітність – це не просто поєднана звітність одного й іншого виду, це створення нового єдиного цілого за рахунок процесів взаємопроникнення та взаємного зворотного впливу, що спрямована на збільшення продуктивних сил даних облікової звітності та врегулювання інтересів ключових груп користувачів.
3	Булига Р.	Інтегрована звітність – це об'єднання (але не механічне поєднання) фінансової інформації, підготовленої за Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), з нефінансовою інформацією в галузі сталого розвитку, підготовленою відповідно до ОКІ.
4	Вакун О.	Інтегровану звітність слід розглядати як нову парадигму корпоративної звітності, основною метою якої є надання зовнішнім користувачам комплексного уявлення про ключові фактори створення вартості в поточний період і в майбутньому на основі подання набору фінансових і нефінансових показників.
5	Волошин Д., Досіков В., Калабіхіна І.	Інтегрована звітність – це звітність, яка включає не тільки фінансову звітність, а й нефінансову, що дозволяє розкрити подану фінансову інформацію у вигідному світлі для користувача.
6	Горохова Т.	Інтегрована звітність – це процес, що призводить до уявлення підприємством інформації про створення цінності протягом певного часу.
7	Господарчук М.	Інтегрована звітність як елемент облікової системи повинна містити як фінансові, так і нефінансові показники, які повинні впливати з обґрунтованої стратегії діяльності компанії.
8	Адамс С. та Сімнетт Р.	Інтегрована звітність є новою парадигмою звітності, яка є цілісною, стратегічною, адаптивною, суттєвою і актуальною до різних часових вимірів.
9	Давидюк Т.	Інтегрована звітність є, по-перше, ключовим елементом ухвалення стратегії стійкого розвитку, завдяки розкриттю можливостей і ризиків, що необхідно для підтвердження стійкості розвитку суспільства, по-друге, дозволяє донести до зацікавлених сторін інформацію про посилення корпоративного розкриття і прозорості діяльності підприємства.
10	Єфименко Т.	Приріст цінності в коротко-, середньо- й довгостроковій перспективах у державному і приватному секторах економіки може бути досить повно відображений за допомогою інтегрованої звітності. Вона базується на інформації, яка включає широкую базу взаємопов'язаних елементів, що виходить за рамки традиційного фінансового аналізу.
11	Дземішкевич І.	Перспективним напрямом розвитку звітності є об'єднання фінансової і нефінансової інформації про діяльність підприємства та подання її в одному загальному, інтегрованому звіті. Головною проблемою реалізації заданого напрямку є розроблення форми нового звіту, також відкритими залишаються питання щодо рівня уніфікованості інтегрованої звітності. Інтегрована звітність дозволяє одночасно представити внутрішню інформацію компанії і зберегти важливі комерційні та фінансові таємниці. Поліпшення репутації і підвищення лояльності співробітників – дві найбільші цінності, які компаніям дає інтегрований звіт.
12	Легенчук С.	Інтегрована звітність – це нова концепція бухгалтерської звітності.
13	Зіннатуліна Е.	Інтегрована звітність дозволяє виявити і проаналізувати залежність організації від застосовуваних ресурсів, взаємовідносин всередині організації, визначити доступ організації до всіх видів капіталу і її вплив на них, простежити розвиток компанії в галузі сталого розвитку.
14	Колос І.	Інтегрована звітність дозволить забезпечити ухвалення раціональних ощадливих рішень шляхом об'єднання найбільш важливої інформації з позиції широкого кола зацікавлених сторін.
15	Коваленко О.	Інтегрована звітність повинна з'єднати різні види звітності та надати інформацію про всі фактори, які суттєво впливають на здатність суб'єкта господарювання (холдингової структури) створювати вартість без обмеження часового горизонту ведення бізнесу і незалежно від зміни складу його учасників (материнської структури та інших інтегрованих осіб).

продовження табл. 1

1	2	3
16	Корягін М. та Куцик П.	Інтегровану звітність не слід розглядати як якийсь новий феномен, що не має свого теоретико-методичного фундаменту, вона тісно взаємопов'язана із фінансовою та нефінансовою звітністю, хоча і розвивається на основі використання власних принципів і методології побудови. Виникнення інтегрованої звітності є результатом еволюції облікової системи в напрямі забезпечення зростаючих вимог користувачів та покращання прозорості та релевантності облікової інформації. На відміну від інших форм звітності, порядок складання яких регулюється нормативно, інтегрована звітність виникла внаслідок поступового накопичення досвіду корпоративного звітування під впливом вимог ринку.
17	Кундря-Висоцька О., Волкова О.	Інтегрована звітність – це інструмент, призначений для об'єднання всіх аспектів господарської діяльності підприємства в один чіткий формат.
18	Костирко Р.	Інтегрована звітність є новим напрямом розвитку корпоративної звітності, що ставить своєю метою надання різноманітним стейкхол – дерам інформації про ключові чинники створення вартості компанією. У інтегрованій звітності компанії надається комплексний огляд стратегії, системи управління, ефективності компанії, існуючих можливостей, перспектив і ризиків та їх впливу на генерування вартості впродовж тривалого періоду.
19	Костюченко В.	Завдяки об'єднанню фінансової та нефінансової інформації, опису моделі бізнесу, управлінських підходів і стратегій, а також можливостей і ризиків, інтегрована звітність уможлиблює подання в одному документі різних аспектів діяльності підприємства, зокрема: підходів до ведення бізнесу; матеріальних та нематеріальних активів; ризиків, пов'язаних із фінансовим і нефінансовим капіталом; екологічних, соціальних та економічних аспектів.
20	Кузіна Р.	Інтегрована звітність комплексно характеризує результати діяльності суб'єктів корпоративного сектору з метою задоволення інтересів користувачів про вартість і перспективи бізнесу в цілому. Інтегрована звітність – це дорогий інструмент, тому користуватися ним зможуть тільки ті компанії, які зможуть довести свою ринкову перевагу за допомогою даних інтегрованої звітності.
21	Н. А. Macias	Інтегрована звітність – це стратегія для росту підприємства.
22	Лаговська О.	Інтегрована звітність орієнтована в основному на забезпечення задоволення інформаційних потреб інвесторів і в переважній більшості випадків використовується великими організаціями. Вона об'єднує фінансові та нефінансові показники, стратегію, ризик, можливості, поточну діяльність і включає ключові показники результативності діяльності, а також показники сталого розвитку.
23	Домашенко Ю.	Інтегрована звітність підприємств (також відома як “звітність сталого розвитку” або “звітність майбутнього”) складається з трьох основних компонентів: екологічна звітність, соціальна звітність і корпоративне управління. Крім того, інтегрована звітність – це мова “стійкого” підприємства та спосіб доведення до потенційного користувача інформації про те, як відбувається створення вартості підприємства; вона містить прогнози щодо короткострокового, середньострокового та довгострокового періоду його діяльності.
24	Лоханова Н.	Інтегрована звітність як продукт цілісної обліково –аналітичної системи містить коло фінансових і нефінансових показників, які мають бути тісно взаємозв'язані і наведені з позицій обґрунтування власної стратегії діяльності компанії. Такий підхід дозволяє коректно оцінити не тільки поточний стан підприємства, а й перспективи його розвитку, а також дати відповідь на дуже важливе з позицій інвесторів та інших зацікавлених осіб питання: яким чином компанія зараз створює вартість і як вона планує це роботи в подальшому. В інтегрованому звіті переплітається і фінансова, і управлінська, і статистична інформація. Її інформаційне наповнення передбачає розкриття як фактичних, так і прогнозних показників.
25	Ляхович Г., Заяць М.	Оскільки основною метою складання інтегрованої звітності є залучення додаткового капіталу від інвесторів, то особливістю інтегрованої моделі звітування є не лише об'єднання в єдиному звіті різних видів фінансової та нефінансової звітності, а перехід до регулярного складання і оприлюднення звіту, що характеризує всі необхідні для користувачів аспекти функціонування підприємства, які впливають на процес створення його вартості.
26	Гриценко О.	Це поєднання елементів як фінансової так і не фінансової звітності підприємств.
27	Макаренко І.	Інтегрована звітність розглядається як комплексний звіт, який висвітлює діяльність компанії на принципах стійкого розвитку, що є загальносвітовою тенденцією розвитку.
28	Максімова В., Кузіна Р.	Інтегрована звітність – це зведення воедино фінансової та нефінансової інформації, що відображає здатність організації створювати й підтримувати свою вартість у коротко-, середньо- та довгостроковому періоді.
29	Маліновська Н.	Інтегрована звітність – це безперервний процес, який дозволяє не тільки сформулювати бачення компанією свого майбутнього в середньо- і довгостроковій перспективі, а й розробити план дій з його досягнення.

продовження табл. 1

1	2	3
30	Морозова О.	Інтегрована звітність розглядається як новий інструментарій подання результатів діяльності компанії і призначена для забезпечення розвитку і поширення принципів відповідального інвестування.
31	Нехода Є.	Інтегрована звітність являє собою прозору інформацію, сфокусовану на створенні цінності організації як в довгостроковому, так і в короткостроковому періоді, пояснюючи при цьому в дуже простій манері викладу, як всі елементи (фінансові та нефінансові) формують єдине ціле.
32	Николишин А.	Інтегрована звітність – найбільш іноваційний і цілісний підхід до корпоративної звітності у світі, метою якого є надання максимально якісної, повної інформації постачальникам фінансового капіталу, яким важлива оцінка здатності підприємства створювати вартість протягом тривалого часу.
33	Новожилова Ю.	Інтегрована звітність – це іноваційний вид корпоративної звітності. Вважаємо за можливе уточнити і розширити це поняття і визначити його як глобальний процес інтеграції різноманітних відомостей про діяльність економічного суб'єкта, отриманих на основі вивчення внутрішнього і зовнішнього бізнес-середовища, для формування цілісного уявлення про функціонування компанії, досягнуті нею результати і перспективи її розвитку, а також її можливості створювати вартість протягом довгого часу з метою створення бізнесу, що стійко функціонує.
34	Осадча О.	При розробленні змісту інтегрованої звітності доцільно посилити аналітичний аспект: інтегрована звітність має забезпечити не тільки оцінку фінансових результатів суб'єкта господарювання, поточного стану його діяльності, а й можливість проведення контролю та прогнозування господарської діяльності в майбутньому.
35	Проданчук М.	Інтегрована (корпоративна) звітність – гармонізація фінансової та нефінансової звітності, де узагальнено інформацію про фінансовий стан та результати фінансово-господарської, соціальної та екологічної діяльності підприємств, що дає можливість оцінити ефективність прийнятих управлінських рішень та визначити стратегічні аспекти розвитку.
36	Ракевич Н.	Інтегрована звітність, яка поєднує дані фінансового та управлінського обліку і відображає, тим самим, систему показників, які комплексно характеризують діяльність організації, стає об'єктивною реальністю, що ґрунтується на інституційних правилах.
37	Рибянцева М., Храмова В.	Інтегрована звітність – це інструмент фінансового обліку, що являє собою укомплектований масив інформаційних даних про організацію, який включає комплекс показників, що характеризують економічний, соціальний і екологічний аспекти сфери діяльності суб'єкта господарювання, а також про систему корпоративного управління, що дозволяє зацікавленим користувачам побачити процес створення вартості суб'єкта господарювання та сформулювати думку про його економічні цінності.
38	Рощектаєва У.	Інтегрована звітність охоплює великий обсяг різноманітної інформації, яка дозволяє користувачам зробити висновок про результати і перспективи розвитку компанії, вплив її діяльності на навколишнє середовище і суспільство та об'єктивно оцінити ці результати і перспективи в ширшому контексті сталого розвитку суспільства в цілому.
39	Рядська В.	Головна мета складання інтегрованої звітності полягає у формуванні системної інформації, яка надає можливість зовнішній зацікавленій стороні сформулювати розуміння спроможності суб'єкта господарювання створювати додану вартість (цінність) у короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективі.
40	Серебрякова Т.	Інтегрована звітність не є сукупністю фінансової, нефінансової, корпоративної звітності, а є результатом інтегрованого обліку, тобто надання інформації, зібраної, врахованої і узагальненої в системі інтегрованого обліку, що забезпечує розкриття інформації про ефективність функціонування фінансового капіталу для створення і підтримки вартості компанії в розрізі його елементів в коротко – , середньо – та довгостроковому періоді.
41	Сивак О.	Інтегрована звітність – звітність, яка включає в себе як фінансову, так і нефінансову. Інформація, яка міститься у фінансовій звітності, недостатня для всіх заінтересованих сторін. Інтегрована звітність дозволить отримувати не просто окремі цифри, не просто розкриття інформації за окремими напрямками (як фінансова чи нефінансова звітність), а взаємозв'язок цих даних в прив'язці до стратегії компанії.
42	Сльозко Т.	Інтегрована інформація включає облікову, нормативну, планову, фінансову, податкову, управлінську, статистичну, оперативну, технічну інформацію, а також інші економічні дані, що відображаються через систему натуральних, трудових і вартісних показників характер планової та виробничо-господарської діяльності будь-якого суб'єкта господарювання.

продовження табл. 1

1	2	3
43	Ковпотіна Е.	Це один з видів звітності, яка надає якісну, своєчасну, повну і достовірну інформацію про компанію та містить дані про перспективні, стратегічні плани компанії на майбутнє.
44	Солов'єва О.	Під інтегрованою звітністю розуміється процес, результатом якого є інтегрований звіт як засіб інформування про те, як стратегія, управління, результати і перспективи організації ведуть до створення вартості в короткостроковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі.
45	Струк Н.	Інтегрована звітність є не лише адекватним джерелом для фінансового аналізу, а й надає інформацію про вплив підприємства на суспільство, економіку та навколишнє середовище.
46	Хомуляк Т.	Інтегрована звітність як продукт такої системи містить в собі коло фінансових і нефінансових показників, які мають бути тісно взаємозв'язані та наведені з позицій обґрунтування власної стратегії діяльності компанії.
47	Чхутіашвілі Л.	Інтегрована звітність охоплює великий обсяг різноманітної інформації, яка дозволяє зацікавленим користувачам зробити висновок про результати і перспективи розвитку компанії, вплив її діяльності на навколишнє середовище і суспільство і об'єктивно оцінити ці результати і перспективи в ширшому контексті сталого розвитку суспільства в цілому.
48	Виручаєва А.	Це фінансова звітність, яка крім повної і достовірної інформації про компанію містить також інформацію про плани розвитку фірми в майбутньому і про прийдешні перспективи її діяльності.
49	Шамонін Н.	Інтегрована звітність – це звітність, яка інформує про стратегічний напрям розвитку компанії і про те, як вона працює з ресурсами; звітність повинна показувати, наскільки прибутковою, соціально та екологічно відповідальною є компанія.
50	Герасимова Л., Коробкова О.	Це єдиний документ, в якому відображається істотна і точна інформація про стратегію компанії, систему корпоративного управління і показниках її діяльності в соціальній, економічній та екологічній сферах.
51	Домашенко Ю.	Інтегрована звітність складається з трьох основних компонентів: екологічна звітність, соціальна звітність і корпоративне управління, крім того, інтегрована звітність – це мова «стійкого» підприємства та спосіб доведення до потенційного користувача інформації про те, як відбувається створення вартості підприємства та містить прогнози щодо короткострокового, середньострокового та довгострокового періоду його діяльності.
52	Когденко В., Мельник М.	Інтегрована звітність – коротке повідомлення про те, як стратегія організації, методи управління, результати і перспективи, в контексті зовнішнього середовища, призводять до створення вартості в коротко – , середньо – і в довгостроковій перспективі.
53	Койкова Е.	Інтегрована звітність – інструмент стратегічного управління, що сприяє підвищенню рівня прозорості компанії, поєднуючи в собі фінансову і нефінансову інформацію.
54	Корягін М., Куцик П.	Інтегрована звітність – конгломерат бухгалтерсько-правлінських звітів, які відображають здатність підприємства генерувати вартість, що надається зовнішнім користувачам для прийняття рішень.
55	Костирко Р.	Інтегрована звітність – це нова модель корпоративної звітності, в основу якої покладено концепцію інтегрованого мислення, що припускає взаємозв'язок фінансової та управлінської звітності, звітів про корпоративне.
56	Малиновська Н.	Інтегрована звітність – це нова модель корпоративної звітності, в основі якої лежить концепція інтегрованого мислення, що припускає взаємозв'язок фінансової і управлінської звітності, звітів про корпоративне управління та винагороди, а також звітів в області сталого розвитку.
57	Новожилова Ю.	Інтегрована звітність – корпоративна звітність у вигляді індивідуальної або консолідованої з відображенням фінансової та нефінансової інформації.
58	Рощектаєва У.	Нова модель корпоративної звітності, в основі якої лежить концепція інтегрованого мислення, що припускає взаємозв'язок фінансової і управлінської звітності, звітів про корпоративне управління та винагороди, а також звітів в області сталого розвитку.
59	Нестеренко О.	Інтегрована звітність – процес узагальнення показників, що характеризують еколого-соціо-економічну та фінансово-господарську діяльність підприємства, в результаті якого створюється періодичний інтегрований звіт, який містить корисну інформацію про створення вартості в коротко – , середньо – та довгостроковій перспективі.

Джерело: сформовано автором за [1; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11]

Аналіз публікацій вітчизняних та зарубіжних вчених (табл. 1) дає можливість відслідкувати різноманітну кількість підходів до визначення інтегрованої звітності (табл. 2), виділивши ключові аспекти, на яких робить наголос той чи інший вчений, розкриваючи сутність цих понять.

Таблиця 2

Узагальнення підходів до визначення поняття «інтегрована звітність» у працях вчених

Науковці, які дотримуються підходу	Підходи до визначення поняття «інтегрована звітність»	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
C. Adams, T. Бочуля, O. Bакун, C. Lеренчук, P. Сіменетт, Нуго А. Macias, M. Кортан, П. Куцук, Ернст&Янг H. Macias		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Нова парадигма (концепція) звітності		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Стратегія для росту підприємства		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Інформація, що сприяє створенню вартості (капіталу) в періоді		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Звітність, яка включає фінансові та нефінансові показники, що об'єднані в єдиний чіткий формат		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Звітність, яка формується на принципах стійкого розвитку та відображає стратегічний напрям									
Дієвий інструмент налагодження діалогу і взаєморозуміння між компаніями і зовнішнім співтовариством									
Корпоративна звітність									
Інструментарій подання результатів діяльності підприємства									
Процес формування, розкриття та конвергенції найбільш суттєвих фінансових та нефінансових параметрів діяльності компанії, яка має цільову спрямованість									

Джерело: сформовано автором за [1; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]

Особливу увагу у контексті визначення сутності інтегрованої звітності відповідно до Міжнародного стандарту інтегрованої звітності варто приділити розмежуванню понять «звітність» та «звіт». На думку Макаренко І. О., поняття «інтегрована звітність» (integrated reporting) є більш ширшим з погляду процесного підходу, що охоплює різні види звітності та процеси її підготовки (фінансову звітність, звітність зі сталого розвитку, коментарі менеджменту) у єдине ціле. У той час як поняття «інтегрований звіт» (integrated report) представляє собою продукт процесу підготовки інтегрованої звітності [9, с.184]. Аналогічної думки і Нестеренко О.О. [1].

Узагальнюючи підходи науковців до трактування поняття інтегрованого звіту та враховуючи визначення інтегрованого звіту, запропоноване МСІЗ, пропонуємо інтегрований звіт розглядати як періодичний звіт, який надає комплексну інформацію про те, як стратегія, управління, результати діяльності та перспективи організації, використовуючи різні види капіталів (фінансовий, виробничий, людський, природний, інтелектуальний, соціально-репутаційний) або впливаючи на них, позначаються на створенні вартості протягом короткострокового, середньострокового і довгострокового періоду в контексті впливу зовнішнього середовища.

У зв'язку з цим інтегровану звітність запропоновано трактувати як процес, результатом якого є створення інтегрованого звіту, який надає комплексну інформацію про те, як стратегія, управління, результати та перспективи організації діяльності в контексті зовнішнього середовища, використовуючи капітали, ведуть до створення вартості протягом короткострокового, середньострокового і довгострокового періоду, що дає можливість оцінити ефективність прийнятих управлінських рішень та визначити стратегічні аспекти розвитку організації.

У таблиці 3 наведені підходи відчизняних та зарубіжних вчених до визначення поняття «інтегрований звіт».

Таблиця 3

Підходи до визначення поняття «інтегрований звіт»

№ з/п	Автор (автори)	Визначення поняття «інтегрований звіт»
1	2	3
1	Белоусов К.	Інтегрований звіт являють собою новий тип комбінованого річного звіту та нефінансового звітами, підготовленого з урахуванням міжнародних рекомендацій зі звітності у сфері сталого розвитку.
2	Еклз Р.	Інтегрований звіт – це єдиний документ, який містить в собі фінансову та нефінансову інформацію про діяльність організації.
3	Кодекс управління Кінга для Південної Африки	Інтегрований звіт є цілісним і комплексним представленням результатів діяльності компанії в контексті її фінансів та забезпечення стійкості.
4	Балашова Н. та Меліхов В.	Інтегрований звіт передбачає розкриття інформації з питань, що робить істотний вплив на оцінку здатності організації створювати вартість в короткостроковому, середньостроковому і довгостроковому періоді.
5	Бауліна А. та Нікіфорова О.	В інтегрованому звіті розкриваються не тільки певні фінансові та нефінансові показники діяльності економічного суб'єкта, а й дається опис їх взаємозв'язків і впливу на здатність економічного суб'єкта створювати свою цінність в коротко-, середньо- і довгостроковій перспективі, а також визначаються принципи, за якими економічний суб'єкт оцінює ефективність своєї діяльності на шляху до досягнення своїх стратегічних цілей.
6	Вахрушина М.	Інтегрований звіт покликаний показати стратегічний напрямок розвитку компанії і те, як вона працює і передбачає працювати з ресурсами. Він включає чіткий план дій на середньо – і довгостроковий період (а не тільки на короткостроковий період), містить інформацію про прогнози розподілу грошових потоків, інших ресурсів, про способи залучення інвестицій, про методи руху до наміченої мети.
7	Герасимова Л.	Інтегрований звіт дає інформацію про різні види капіталу і ефективність його використання, що в кінцевому підсумку полегшує розуміння вартості.
8	Герасимова Н. та Коробкова О.	Інтегрований звіт це єдиний документ, в якому відображається істотна і точна інформація про стратегію компанії, систему корпоративного управління і показники її діяльності в соціальній, економічній та екологічній сферах.
9	Гетьман В.	Інтегрований звіт компанії повинен містити відповідь на питання? Які конкретні можливості і ризики, що впливають на здатність організації створювати цінність протягом короткострокового, середньострокового і довгострокового періодів, і як організація використовує такі можливості і управляє такими ризиками?
9	Плотніков В. та Плотнікова О.	Інтегрований звіт відображає процеси створення вартості в коротко – , середньо – та довгостроковому періодах.
10	Гордієнко А.	Інтегрований звіт висвітлює інформацію щодо ефективності використання підприємством різних видів капіталів (фінансового, виробничого, людського, природного та інших) або впливу на них, можливостей організації створювати вартість для себе та зацікавлених сторін, стратегічних орієнтирів її розвитку на коротко – , середньо – та довгостроковий періоди та виступає джерелом повної інформації, необхідної для прийняття рішень користувачами звітності.

продовження табл. 3

1	2	3
11	Єршова Н.	Інтегрований звіт – це дієвий інструмент налагодження діалогу і взаєморозуміння між компаніями і зовнішнім співтовариством, а також інструмент самовдосконалення компанії в частині системи управління та обліку.
12	Король С.	В інтегрованому звіті підприємство надає інформацію про те, як його стратегія, корпоративне управління, результати діяльності та перспективи дозволять йому створювати цінність упродовж тривалого періоду. Результат діяльності підприємства в інтегрованому звіті вважається позитивним, якщо він зумовлює зростання чистого капіталу і збільшення його вартості, та негативним, якщо він призводить до зниження чистого капіталу і, таким чином, до зменшення вартості підприємства. Інтегрований звіт не можна розглядати як витяг з річної фінансової звітності або як його механічне поєднання з нефінансовим звітом. Вищенаведені звіти відрізняються за аудиторією, метою, структурою і рівнем деталізації. Тому для підвищення інформативності інтегрованого звіту використовують посилання на додаткову детальну інформацію в інших звітах.
13	Тимофеева С.	Новий вид звітів – інтегрований звіт; це комбінований річний звіт і нефінансовий звіт, підготовлений з урахуванням міжнародних рекомендацій зі звітності у сфері сталого розвитку.
14	Петрова Є.	Інтегрований звіт призначений для інформування зацікавлених сторін про те, як узгоджені різні види діяльності (основна і допоміжна), наскільки ефективно працюють зв'язки між ними, який потенціал створення цінності у системи.
15	Сафонова Ф.	Інтегрований звіт – це звіт, який об'єднує в короткому інтегрованому форматі фінансову і нефінансову інформацію про діяльність організації, її стратегії, перспективи, ризики і можливості створювати і підтримувати цінність в коротко – , середньо – та довгостроковому періоді в контексті зовнішнього середовища.
16	Харин А.	Інтегрований звіт компанії, що включає як фінансову, так і нефінансову інформацію про діяльність компанії і про її вплив на навколишнє соціальне і природне середовище, подається в даний час документом, що дозволяє найбільш повним чином оцінювати не тільки поточний стан компанії, але і перспективи її розвитку.
17	Хачатурова Т., Маркелова Т.	Інтегрований звіт дає уявлення про взаємозв'язок фінансових і нефінансових результатів діяльності організації, про плани розвитку та цілі на майбутнє і є інструментом управління, за допомогою якого здійснюється збирання, оброблення, контроль і надання користувачам інформації про те, наскільки ефективною є діяльність організації.
18	Горохова Т.	Інтегрований звіт – це коротке інформаційне повідомлення про те, як стратегія організації, управління, результати діяльності та перспективи в контексті його зовнішнього оточення сприяють створенню вартості в коротко – , середньо – і довгостроковій перспективі.
20	Шевченко І.	Інтегровані звіти компаній об'єднують інформацію про їх фінансово – економічної результативності зі звітністю в галузі сталого розвитку.
21	Нестеренко О.	Результат формування інтегрованої звітності, який містить корисну інформацію про створення вартості в коротко – , середньо – та довгостроковій перспективі.
22	Лессидренск Т.	Інтегрований звіт – це, насамперед, стратегічний аналіз, тобто практично управлінська звітність, платформа для управління компанією.
23	Драген Х.	Інтегрований звіт – це такий звіт, який розповідає про стратегічні напрямки розвитку компанії і про те, як вона працює з ресурсами.
24	Дземішкевич І.	Поліпшення репутації і підвищення лояльності співробітників – дві найбільші цінності, які компаніям дає інтегрований звіт.

Джерело: сформовано автором за [1; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11]

Аналізуючи дані табл.1 та 3, можна стверджувати, що наразі існують понятійні проблеми в повноцінному застосуванні вітчизняними підприємствами МСІЗ, пов'язані з відсутністю меж між такими засадничими категоріями, як «інтегрований звіт» та «інтегрована звітність». Тому задля уникнення їх ототожнення необхідно визначити відмінні ознаки інтегрованого звіту та інтегрованої звітності, а також побудувати теоретичні грані між цими поняттями.

Висновки з проведеного дослідження. Аналіз інформаційного забезпечення понятійно-категоріального апарату інтегрованої звітності свідчить про відсутність на сьогодні чіткого уявлення серед вітчизняних та зарубіжних науковців та практиків щодо наповнення понять «інтегрована звітність» та «інтегрований звіт». Тож це питання потребує подальших досліджень.

Література

1. Нестеренко О.О. Методологія та організація формування інтегрованої звітності: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: спец. 08.00.09 / Харківський державний університет харчування та торгівлі. Харків. 2018. 43 с.
2. The International Integrated Reporting Framework. URL: <http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>. (дата звернення: 10.06.2018).
3. Безверхий К.В. Інтегрована звітність підприємства: економічна сутність поняття. *Науковий вісник національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2016. № 4. С. 43-57.

4. Малиновская Н.В. Интегрированная отчетность: теория, методология и практика: дисс. ... д-ра экон. наук.: спец. 08.00.12 / Финансовый университет при Правительстве Российской Федерации. Москва, 2016. 381 с.
5. Єршова Н.Ю. Розвиток методологічних основ формування інтегрованої звітності. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Економіка. 2016. Вип. 1(1). С. 451-459.
6. Куцик П.О. Організація впровадження інтегрованої системи обліку та звітності. *Торгівля, комерція, підприємництво*. 2012. Вип. 14. С. 48-59.
7. Максимова В.Ф., Кузіна Р.В. Деякі питання формування складу фінансових і нефінансових показників інтегрованої звітності. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Сер.: Економіка. 2015. Вип. 2(1). С. 243-249.
8. Проданчук М.А. Корпоративна звітність в умовах управління. *Культура народів Пнчерноморья*. 2013. № 256. С. 158-163.
9. Макаренко І.О. Інтегрована звітність як майбутнє корпоративної звітності. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції*, (м. Суми, 24-25 жовтня 2013 року): в 2 т. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ». Т. 2. 2013. С. 63-65.
10. Легенчук С.Ф. Концепція інтегрованої звітності як засіб підвищення якості інформування про капітал підприємства. *Сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу*: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 16-17 жовтня 2015 року), Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2015. С. 87–90.
11. Лоханова Н.О. Корпоративна звітність в Україні і світі в контексті євроінтеграції – вимоги інвесторів, проблеми, перспективи. *Економіка та держава*. Вип. № 10. 2014. С. 6-10.

References

1. Nesterenko, O.O. (2018), "Methodology and organization of the formation of integrated reporting", Thesis abstract of Doct. Sc. (Econ.), 08.00.09, Kharkiv State University of Food Technology and Trade, Kharkiv, Ukraine, 43 p.
2. The International Integrated Reporting Framework (2013), available at: <http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>. (access date June 10, 2018).
3. Bezverkhyi, K.V. (2016) "Integrated reporting enterprise: the economic essence of the concept", *Naukovyi visnyk natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu*, no. 4, pp. 43-57.
4. Malynovskaia, N.V. (2016), "Integrated Reporting: Theory, Methodology and Practice": Thesis abstract of Doct. Sc. (Econ.), 08.00.12, Financial University under the Government of the Russian Federation, Moscow, Russia, 381 p.
5. Yershova, N.Yu. (2016), "Development of methodological foundations for the formation of integrated reporting", *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu, Seriya: Ekonomika*, issue 1(1), pp. 451-459.
6. Kutsyk, P.O. (2012), "Organization of implementation of the integrated accounting and reporting system", *Torhivlia, komertsii, pidpriemnytstvo*, issue 14, pp. 48-59.
7. Maksymova, V.F. and Kuzina, R.V. (2015), "Some questions about the composition of financial and non-financial indicators of integrated reporting", *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu, Ser.: Ekonomika*, no. 2(1), pp. 243-249.
8. Prodanchuk, M.A. (2013), "Corporate reporting under management", *Kultura narodov Pnchernomoria*, no. 256, pp. 158-163.
9. Makarenko, I.O. (2013), "Integrated reporting as the future of corporate reporting". *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy: zbirnyk tez dopovidei XVI Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii* [Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine: a collection of abstracts of the XVIth All-Ukrainian scientific-practical conference], (Sumy, 24-25 October 2013), State Higher Educational Institution «UAB NBU», Vol. 2, pp. 63-65.
10. Lehenchuk, S.F. (2015), "The concept of integrated reporting as a means to improve the quality of information about the capital of the enterprise". *Suchasnyi stan, aktualni problemy ta perspektyvy rozvytku obliku, kontroliu ta analizu: mater. mizhnar. nauk.-prakt. konf.* [Current status, actual problems and prospects for the development of accounting, control and analysis: materials of the international scientific and practical conference], (Ivano-Frankivsk, 16-17 October 2015), IFNTUOG, Ivano-Frankivsk, Ukraine, pp. 87–90.
11. Lokhanova, N.O. (2014), "Corporate Reporting in Ukraine and the World in the Context of European Integration – Investors' Requirements, Problems, Prospects", *Ekonomika ta derzhava*, issue no. 10, pp. 6-10.

Стаття надійшла до редакції 10.08.2018 р.

Рецензент: д.е.н., професор Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця А.А. Пилипенко